

Situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2004-2008

Europaparlamentets resolution av den 14 januari 2009 om situationen för de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen 2004-2008 (2007/2145(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) av den 7 december 2000, som antogs den 12 december 2007,
- med beaktande av målsättningarna att göra EU till ett område med frihet, säkerhet och rättvisa och tillämpa principerna om frihet, demokrati och respekt för de grundläggande rättigheterna och för rättsstatsprincipen, i enlighet med artiklarna 6 och 7 i EU-fördraget,
- med beaktande av de innovationer som medlemsstaternas regeringar enades om den 13 december 2007 genom att underteckna Lissabonfördraget, bland vilka främst bör nämnas åtgärden att göra stadgan juridiskt bindande samt kravet på anslutning till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (nedan kallad Europakonventionen),
- med beaktande av rådets direktiv 2000/43/EG av den 29 juni 2000 om genomförandet av principen om likabehandling av personer oavsett deras ras eller etniska ursprung¹, rådets direktiv 2000/78/EG av den 27 november 2000 om inrättande av en allmän ram för likabehandling i arbetslivet² och Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter,
- med beaktande av rådets förordning (EG) nr 168/2007 av den 15 februari 2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter³ (nedan kallad byrån),
- med beaktande av rapporterna från byrån, det europeiska centrumet för övervakning av rasism och främlingsfientlighet samt berörda icke-statliga organisationer,
- med beaktande av EG-domstolens och Europadomstolens domar,
- med beaktande av de årsrapporter om de grundläggande rättigheterna i Europeiska unionen som utarbetats av EU:s nätverk av oberoende experter,
- med beaktande av rapporterna från Europarådets organ, särskilt rapporterna om situationen för de mänskliga rättigheterna från den parlamentariska församlingen och från kommissarien för mänskliga rättigheter,

---

¹ EGT L 180, 19.7.2000, s. 22.

² EGT L 303, 2.12.2000, s. 16.

³ EUT L 53, 22.2.2007, s. 1.

- med beaktande av rapporterna från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikesfrågor om besök vid anläggningar där illegala invandrare hålls i förvar,
- med beaktande av sina resolutioner om grundläggande och mänskliga rättigheter,
- med beaktande av den serie offentliga möten och diskussioner som utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor anordnade i samband med att denna resolution utarbetades, särskilt mötena den 8 oktober 2007 med domare i författningsdomstolar och högsta domstolar, den 19 maj 2008 med Europarådets kommissarie för mänskliga rättigheter och den 6 oktober 2008 med företrädare för icke-statliga organisationer,
- med beaktande av artikel 45 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och yttrandet från utskottet för kultur och utbildning (A6-0479/2008), och av följande skäl:
  - A. Artikel 6 i EU-fördraget anger att unionen bygger på en gemensam värdegrund och på respekten för de grundläggande rättigheterna såsom de garanteras i Europakonventionen, och såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.
  - B. Europaparlamentet är unionsmedborgarnas direktvalda företrädare och därmed en garant för deras rättigheter. Dessutom anser sig parlamentet ha ett särskilt ansvar för att upprätthålla dessa principer, särskilt som fördragen i nuvarande form avsevärt begränsar den enskildes rätt att väcka talan inför gemenskapens domstolar och Europeiska ombudsmannen.
  - C. I och med att stadgan godkändes den 7 december 2000 är det nödvändigt att ett förfarande införs för att kontrollera att lagstiftningsförslag överensstämmer med stadgan, vilket kommissionen också erkände genom att införa bestämmelser om detta 2001, och vilket parlamentet påpekade då det antog sin resolution av den 15 mars 2007 om hur respekten för stadgan ska upprätthållas i kommissionens lagstiftningsförslag: metoder för en systematisk och strikt kontroll¹.
  - D. Lissabonfördraget, som för närvarande håller på att ratificeras, hänvisar uttryckligen till stadgan och tillerkänner den samma rättsliga status som fördragen.
  - E. Om stadgan införlivas i unionens primärrätt kommer de rättigheter som beskrivs i denna att bli bindande genom den sekundärrätt som införs för att säkerställa dem.
  - F. Oavsett sin rättsliga status har stadgan genom årens lopp kommit att fungera som en inspirationskälla för rättspraxis vid olika europeiska domstolar som förstainstansrätten, EG-domstolen, Europadomstolen och många författningsdomstolar.
  - G. För att skapa en reell värdegemenskap inom EU kring de grundläggande rättigheterna krävs att man utvecklar ett omfattande system för att bevaka dessa rättigheter, och att

---

¹ EUT C 301 E, 13.12.2007, s. 229.

detta system inbegriper rådet och de beslut som fattas inom ramen för det mellanstatliga samarbetet. De grundläggande rättigheterna skyddas nämligen inte bara genom det formella iakttagandet av ett regelverk utan framför allt genom ett aktivt främjande och genom ingripanden i fall där medlemsstater kränker grundläggande rättigheter eller tillämpar dem på ett otillfredsställande sätt.

Inledning

1. Europaparlamentet anser att ett effektivt skydd av och främjande av de grundläggande rättigheterna utgör grunden för demokratin i Europa och en avgörande förutsättning för att det europeiska området med frihet, säkerhet och rättvisa ska befästas.
2. Europaparlamentet påpekar att skyddet av de grundläggande rättigheterna förutsätter insatser på flera nivåer (internationellt, europeiskt, nationellt, regionalt och lokalt) och framhåller den roll som regionala och lokala myndigheter kan spela när det gäller att praktiskt genomföra och främja dessa rättigheter.
3. Europaparlamentet beklagar att medlemsstaterna fortsätter att motsätta sig EU-övervakning av den egna politiken och praxisen på människorättsområdet och att de försöker få skyddet av rättigheterna på detta område att förbli en rent nationell angelägenhet. Därmed undergräver de såväl EU:s aktiva roll som försvarare av de mänskliga rättigheterna i internationella sammanhang som trovärdigheten i EU:s externa politik när det gäller att skydda de grundläggande rättigheterna.
4. Europaparlamentet erinrar om att EG-domstolen enligt artikel 6.2 i EU-fördraget har till uppgift att upprätthålla de grundläggande rättigheterna såsom de följer av medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner och Europakonventionen, liksom andra instrument inom internationell rätt.
5. Europaparlamentet betonar att artikel 7 i EU-fördraget föreskriver ett EU-förfarande för att garantera att systematiska och allvarliga överträdelser av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna inte sker i EU. Ett sådant förfarande har dock aldrig använts, trots att överträdelser förekommer i medlemsstaterna, vilket framgår av Europadomstolens domar. Parlamentet uppmanar EU-institutionerna att inrätta en övervakningsmekanism och ett antal objektiva kriterier för genomförandet av artikel 7 i EU-fördraget.
6. Europaparlamentet understryker att medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner kan tjäna som inspirationskälla för EG-domstolen då den utformar sin rättspraxis om de grundläggande rättigheterna, att stadgan utgör en gemensam grundval för minimirättigheter och att medlemsstaterna inte kan hävda att stadgan skulle utgöra ett svagare skydd av vissa rättigheter än de garantier som deras egna författningar erbjuder och, med detta som förevändning, försvaga dessa garantier.
7. Europaparlamentet välkomnar artikel 53 i stadgan, som kommer att ge EG-domstolen möjlighet att utveckla sin rättspraxis om grundläggande rättigheter och därmed ge dem en rättlig grund, något som är mycket viktigt för EU-rättens utveckling.
8. Europaparlamentet understryker att medlemsstaternas domstolsväsen har en central roll när det gäller iakttagande av de mänskliga rättigheterna. Parlamentet uppmanar

medlemsstaterna att införa ett system för fortbildning av nationella domare i systemen för skydd av de grundläggande rättigheterna.

Allmänna rekommendationer

9. Europaparlamentet anser att förverkligandet av de grundläggande rättigheterna måste vara en målsättning för EU:s politik inom alla områden. Parlamentet anser därför att EU:s institutioner aktivt bör främja och skydda de grundläggande rättigheterna och beakta dem helt och fullt vid utformningen och antagandet av ny lagstiftning.
10. Europaparlamentet välkomnar inrättandet av byrån eftersom den utgör ett första steg i uppfyllandet av parlamentets krav på att det ska skapas en integrerad regleringsmässig och institutionell ram med uppgift att sätta stadgan i kraft och säkra överensstämmelsen med det system som upprättas genom Europakonventionen. Parlamentet erinrar dock om de årsrapporter om de mänskliga rättigheterna som det europeiska nätverket av oberoende experter om grundläggande rättigheter offentliggjorde fram till 2005 och i vilka varje medlemsstats iakttagande av rättigheterna i stadgan granskades, och uttrycker därför sin oro över att byråns begränsade mandat, och det faktum att nätverket har upplösts, kan få till följd att vissa viktiga aspekter av europeisk människorättspolitik undandras systematisk granskning.
11. Europaparlamentet understryker i fråga om byråns begränsade mandat att frågor som rör de mänskliga rättigheterna inte låter sig artificiellt indelas i områden under den första, andra eller tredje pelaren, alltefter hur medlemsstaterna själva väljer att definiera omfattningen av unionens ansvarsområden, eftersom de grundläggande rättigheterna är både odelbara och avhängiga av varandra. Parlamentet anser det därför nödvändigt att kommissionen och rådet, i samarbete med byrån, först och främst ser till att skaffa sig en överblick över sådana eventuella orosmoment beträffande situationen för de mänskliga rättigheterna i medlemsstaterna som går utöver vad som i strikt mening innefattas i den europeiska ramen. De bör därmed inte begränsa sig till aktuella EU-frågor eller specifika rättsliga och politiska instrument, utan identifiera återkommande och aktuella problem på människorättsområdet i medlemsstaterna, och beakta alla tillgängliga mekanismer på internationell och europeisk nivå.
12. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att använda sig av de uppgifter som blivit tillgängliga genom byråns, Europarådets, FN:s övervakningsorgans, nationella människorättsinstitutioners och icke-statliga organisationers övervakning inom EU samt att omsätta dessa uppgifter i korrigerande insatser eller i en förebyggande rättslig ram.
13. Europaparlamentet förbehåller sig rätten att följa upp byråns arbete inom EU och ta itu med människorättsfrågor som faller utanför byråns ansvarsområde, och uppmanar kommissionen att i egenskap av fördragets väktare göra detsamma.
14. Europaparlamentet påminner om att en aktiv rättighetspolitik inte kan inskränka sig till de fall som blir mest uppmärksammade offentligt och att allvarliga rättighetskränkningar uppstår i stängda anstalter för ungdomar, äldre och sjuka och i fängelser. Parlamentet betonar vikten av att medlemsstaterna och EU utövar en rigorös tillsyn av levnadsvillkoren i dessa stängda anstalter, när det gäller både regler och praxis.
15. Europaparlamentet kräver att rådet i sina framtida årsrapporter om de mänskliga

rättigheterna i världen tar med analyser om situationen i såväl varje medlemsstat som världen som helhet. Parlamentet anser att en dubbelanalys av detta slag skulle vara en markering av unionens åtagande att skydda de mänskliga rättigheterna såväl inom som utom dess gränser, varigenom anklagelser om olikartad behandling från fall till fall kan avfärdas.

16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att de nationella människorättsinstitutioner som inrättats i enlighet med FN:s ”Parisprinciper” ska tillerkännas såväl oberoende gentemot de nationella myndigheterna som adekvat finansiering särskilt med beaktande av att en av uppgifterna för dessa institutioner är att se över människorättspolitiken i syfte att identifiera brister och föreslå förbättringar, utifrån förståelsen att måttet på en effektiv politik framförallt är vad man gör för att förebygga, och inte endast för att lösa, problem. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har gjort det att inrätta de ovannämnda nationella människorättsinstitutionerna.
17. Europaparlamentet insisterar på att rådet omvandlar ad hoc-gruppen för grundläggande rättigheter och medborgarskap till en ständig arbetsgrupp som arbetar parallellt med arbetsgruppen för mänskliga rättigheter (COHOM), och uppmanar med kraft kommissionen att låta en enda kommissionsledamot ansvara för alla frågor som rör mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.
18. Europaparlamentet framhåller sin åsikt att det är politiskt nödvändigt att idén om främjande av grundläggande rättigheter tas med bland målen för en förenkling eller omstrukturering av gemenskapens regelverk. Parlamentet kräver att varje nytt politiskt initiativ, lagstiftningsförslag och program bör åtföljas av en konsekvensbedömning beträffande respekten för de grundläggande rättigheterna, och denna bedömning bör utgöra en oskiljaktig del av motiveringen till förslaget. Parlamentet hoppas att även medlemsstaterna ser till att införskaffa liknande bedömningsinstrument när de därefter införlivar gemenskapslagstiftningen i den nationella lagstiftningen.

Samarbete med Europarådet och andra internationella institutioner och organisationer med ansvar för skydd av grundläggande rättigheter

19. Europaparlamentet ser fram emot EU:s anslutning till Europakonventionen, även om detta inte innebär några djupgående förändringar, eftersom EG-domstolen när den behandlar frågor om rättigheter och friheter som finns förankrade i Europakonventionen betraktar konventionen som en faktisk del av EU:s rättssystem¹.
20. Europaparlamentet erinrar om den viktiga roll som Europarådets institutioner och övervakningsmekanismer spelar, liksom dess olika konventioner, på människorättsområdet. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna, EU:s institutioner och byrån att utnyttja denna erfarenhet, beakta mekanismerna genom att införliva dem i nätverksprocesser och utnyttja de normer som Europarådet har utarbetat liksom de övriga konkreta resultaten av dess arbete. Parlamentet anser att de möjligheter som samförståndsavtalet mellan Europarådet och Europeiska unionen erbjuder bör utnyttjas till fullo.

---

¹ Europeiska unionens råd – Europeiska unionen: ”A sole ambition for the European continent”, rapport av Jean-Claude Juncker, 11 april 2006, s. 4.

21. Europaparlamentet efterlyser ett tätare samarbete mellan de olika institutioner och organisationer på såväl europeisk som internationell nivå som ansvarar för skydd av grundläggande rättigheter.
22. Europaparlamentet understryker än en gång hur viktigt det är för EU:s trovärdighet runtom i världen att EU tillämpar samma standarder vid utformningen av sin externa och interna politik.
23. Europaparlamentet konstaterar att EU som sådant visserligen aldrig utgör en egen part i dessa sammanhang men anser ändå att EU, om merparten av dess medlemsstater har anslutit sig till konventioner eller andra internationella rättsliga instrument om skyddet av grundläggande rättigheter, är skyldigt att rätta sig efter föreskrifterna i dessa rättsinstrument och efter eventuella rekommendationer från de organ som inrättas genom dem, såvida inte EU:s lagstiftning erbjuder ett likvärdigt eller bättre skydd. Parlamentet vill se att EG-domstolen befäster detta synsätt genom sina avgöranden.
24. Europaparlamentet rekommenderar att EU ingår samarbetsavtal med de internationella institutioner och organisationer som ansvarar för skydd av grundläggande rättigheter, i första hand FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter och andra FN-organ verksamma inom detta område, liksom med kontoret för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter samt kommissarien för nationella minoriteter vid OSSE.

Mänskliga rättigheter, frihet, säkerhet och rättvisa

25. Europaparlamentet betonar att allteftersom unionens befogenheter växer finns det ett behov av att utvärdera och till fullo respektera grundläggande rättigheter och individuella friheter. Parlamentet anser, med detta som utgångspunkt, att de båda målsättningarna att respektera grundläggande rättigheter och att säkerställa den gemensamma säkerheten inte bara är förenliga utan även avhängiga av varandra, och att man med lämpliga åtgärder kan se till att individuella friheter inte hotas av en repressiv politik.
26. Europaparlamentet anser att utvecklingen av ett europeiskt rättsligt område, med utgångspunkt i tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande, måste bygga på att det finns likvärdiga rättssäkerhetsgarantier i hela EU och respekt för grundläggande rättigheter enligt artikel 6 i EU-fördraget. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som fortfarande inte har gjort det att snabbt anta en adekvat rättsakt om personers rättigheter vid straffrättsliga förfaranden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att den europeiska arresteringsordern och andra åtgärder för ömsesidigt erkännande tillämpas i överensstämmelse med EU:s människorättsstandarder.
27. Europaparlamentet understryker att alla som häktas har rätt att åtnjuta oinskränkt rättsligt skydd och, vid behov, bistånd från den diplomatiska beskickningen från det egna landet samt ha tillgång till en oberoende tolk.
28. Europaparlamentet är oroat över att EU:s medlemsstater vid många tillfällen har kränkt Europakonventionen och uppmanar dem med kraft att verkställa andra därmed sammanhängande domar och ta itu med strukturella brister och systematiska kränkningar av de mänskliga rättigheterna genom att införa nödvändiga reformer.

29. Europaparlamentet oroas av att det internationella samarbetet i kampen mot terrorism ofta har fått till följd att skyddet av de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna – särskilt den grundläggande rätten till privatliv, skydd av personuppgifter samt icke-diskriminering – har minskat, och anser att EU bör agera på ett mer kraftfullt sätt i internationella sammanhang för att främja en verklig strategi som utgår från att internationella normer och skyldigheter i fråga om de mänskliga rättigheterna och skyddet av personuppgifter och privatlivet i enlighet med artiklarna 7 och 8 i stadgan respekteras till fullo. Parlamentet uppmanar därför med kraft rådet att, i linje med parlamentets rekommendationer om högre standard, anta förslaget till ramdirektiv om skydd av personuppgifter som behandlas inom ramen för polissamarbete och straffrättsligt samarbete. Parlamentet anser att en sådan strategi måste beakta nödvändigheten att underställa underrättsmyndigheterna effektiv rättslig kontroll för att undvika att upplysningar som inhämtats genom tortyr, misshandel eller som på andra sätt inte uppfyller de internationella människorättsnormerna används som bevismaterial i rättsprocesser, inbegripet under förundersökningar.
30. Europaparlamentet uppmanar med kraft EU-institutionerna och medlemsstaterna att genomföra rekommendationerna i dess resolution av den 14 februari 2007 om CIA:s påstådda användning av europeiska länder för transport och illegal internering av fångar¹. Parlamentet välkomnar i detta sammanhang det uttalande som Förenta staternas tillträdande president har gjort om att stänga fånglägret i Guantanamo och ställa de internerade inför rätta. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att förklara sig beredda att tillsammans finna lösningar för de interner som finns kvar.
31. Europaparlamentet beklagar djupt att EU har motsatt sig och underlåtit att genomföra förstainstansrättens domar av den 12 december 2006 och av den 4 december 2008 och Förenade kungarikets appellationsdomstols beslut av den 7 maj 2008 till förmån för People's Mojahedin Organization of Iran (PMOI).

Diskriminering

Allmänna överväganden

32. Europaparlamentet betonar skillnaden mellan att skydda minoriteter och att bedriva en antidiskrimineringspolitik. Parlamentet anser att lika möjligheter är en grundläggande rättighet för alla, inte ett privilegium och inte bara något som gäller medborgarna i en viss medlemsstat. Parlamentet anser därför att man måste bekämpa alla former av diskriminering med samma beslutsamhet.
33. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att agera helt i enlighet med de rekommendationer som byrån presenterar i kapitel 7 i sin första årsrapport².
34. Europaparlamentet noterar med oro den otillfredsställande situationen vad gäller antidiskrimineringspolitikens genomförande, och stöder i detta sammanhang den bedömning som byrån gör i sin årsrapport för 2008. Parlamentet uppmanar med kraft de medlemsstater som ännu inte har gjort det att på ett konkret sätt visa att de tillämpar

---

¹ EUT C 287 E, 29.11.2007, s. 309.

² Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, årsrapport 2008, offentliggjord den 24 juni 2008.

denna politik, med särskild hänvisning till direktiv 2000/43/EG och direktiv 2000/78/EG, och påpekar att dessa direktiv anger en lägsta standard och därför bör utgöra grunden för en heltäckande antidiskrimineringspolitik.

35. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har gjort det att ratificera protokoll nr 12¹ till Europakonventionen eftersom den fastställer ett allmänt förbud mot alla former av diskriminering och garanterar att oavsett motiv får ingen utsättas för någon form av diskriminering av en myndighet. Parlamentet understryker att en sådan bestämmelse saknas i såväl EU:s som Europarådets gällande rättsakter.
36. Europaparlamentet välkomnar kommissionens förslag till rådets direktiv om genomförande av principen om likabehandling av personer oavsett religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (KOM(2008)0426) och därigenom utvidga tillämpningsområdet för direktiv 2000/43/EG till att omfatta alla andra former av diskriminering, och på så vis genomföra artikel 21 i stadgan, vilken erbjuder ett större manöverutrymme än artikel 13 i EG-fördraget i och med att den hänvisar till ytterligare former av diskriminering: hudfärg, socialt ursprung, genetiska särdrag, språk, politisk eller annan åskådning, minoritetstillhörighet, förmögenhet och börd.
37. Europaparlamentet beklagar att det föreslagna direktivet har betydande luckor i det rättsliga skyddet mot diskriminering, framför allt genom ett stort antal undantag som rör allmän ordning och säkerhet, folkhälsa, ekonomisk verksamhet, äktenskaplig status, familjestatus och reproduktiva rättigheter samt utbildning och religion, och befarar att dessa "undantagsklausuler", i stället för att förbjuda diskriminering, i praktiken indirekt skulle kunna legitimera redan befintlig diskriminering. Parlamentet påminner kommissionen om att direktivet måste vara förenligt med rådande rättspraxis när det gäller rättigheter för HBT-personer (homosexuella, bisexuella och transsexuella), särskilt domen i Marukomålet².
38. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att involvera byrån i gemenskapens lagstiftningsförfarande på antidiskrimineringsområdet och låta det spela en viktig roll som regelbunden källa för aktuell och detaljerad information av relevans för utarbetandet av kompletterande lagstiftning och att inhämta byråns yttrande under det förberedande arbetet med att utarbeta förslag till lagstiftning.
39. Europaparlamentet välkomnar antagandet av rådets rambeslut 2008/913/RIF av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former av och uttryck för rasism och främlingsfientlighet enligt strafflagstiftningen³ efter den politiska överenskommelsen från december 2007. Parlamentet erinrar om sitt yttrande av den 29 november 2007⁴, vilket gav stöd för förslaget. Parlamentet uppmanar kommissionen att efter samråd med byrån lägga fram förslag till en liknande rättsakt för att bekämpa homofobi.

---

¹ Protokoll nr 12 till Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad den 4 november 2000.

² I domen av den 1 april 2008 i mål nr C-267/06 Tadao Maruko mot Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen fastslog EG-domstolen att nekandet att bevilja efterlevandepension till registrerade partner utgör direkt diskriminering på grund av sexuell läggning om efterlevande makar och efterlevande partner befinner sig i en jämförbar situation när det gäller den pensionen.

³ EUT L 328, 6.12.2008, s. 55.

⁴ EUT C 297 E, 29.11.2008, s. 125.

40. Europaparlamentet är oroat över den bristande kunskap om antidiskrimineringslagstiftning som råder i medlemsstaterna, och påpekar att unionsmedborgarna måste tillgripa EU-lagstiftningen på detta område för att de ska kunna utöva sina rättigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att fördubbla sina ansträngningar för att höja kunskapsnivån. Samtidigt understryker parlamentet att denna lagstiftning endast är verkningsfull om medborgarna lätt kan vända sig till domstol eftersom den skyddsordning som inrättas genom antidiskrimineringsdirektiven är beroende av offrens möjligheter att agera.
41. Europaparlamentet anser att utöver lagstiftningsinstrument och tillgång till rättsmedel måste diskriminering bekämpas med hjälp av utbildning, främjande av de bästa metoderna och informationskampanjer riktade till en bred allmänhet på de områden och i de sektorer där diskriminering förekommer. Parlamentet uppmanar nationella och lokala myndigheter att använda de utbildningsverktyg som byrån och Europarådet har tagit fram när de utför utbildningsinsatser eller insatser för att främja antidiskrimineringspolitiken.
42. Europaparlamentet understryker att begreppet ”positiv särbehandling”, med vilket avses ett erkännande av att en effektiv bekämpning av diskriminering i vissa fall förutsätter ett aktivt ingripande från myndigheternas sida för att återställa en allvarligt rubbad jämvikt, inte kan reduceras till ett begrepp om kvoter. Parlamentet understryker att sådana åtgärder i praktiken kan omfatta ett mycket brett register, från att garantera anställningsintervjuer och ge prioriterad tillgång till arbetsutbildning på områden där vissa grupper är underrepresenterade, till förhandsinformation till vissa prioriterade grupper om lediga tjänster och en rekryteringsordning som beaktar inte bara kvalifikationer utan även yrkeserfarenhet.
43. Europaparlamentet anser att insamlingen av uppgifter om situationen för minoritetsgrupper och missgynnade grupper är viktig, vilket också betonas i flera rapporter från såväl byrån som Europeiskt centrum för övervakning av rasism och främlingsfientlighet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att offentliggöra detaljerad statistik om rasistiska brott och kartlägga brott och/eller brottsoffer så att det blir möjligt att samla in kvantitativa och jämförbara uppgifter om offren för rasistiska brott.

Minoriteter

44. Europaparlamentet konstaterar att EU:s senaste utvidgningar har inneburit att nästan hundra minoritetsgrupper har tillkommit till det femtiotal grupper som redan fanns inom unionen då den hade femton medlemsstater. Parlamentet understryker att den låga procentandelen i de central- och östeuropeiska medlemsstaterna av bofasta invandrare, flyktingar och medborgare i tredjeländer, och den mer synliga närvaron av infödda (”traditionella”) minoriteter, har fått till följd att migrations- och integrationspolitiken där har blivit skiljd från minoritetspolitiken.
45. Europaparlamentet understryker att minoritetsskydd visserligen är en del av Köpenhamnkriterierna men att det i gemenskapspolitiken inte finns vare sig några gemensamma kriterier eller några minimistandarder för nationella minoriteters rättigheter och att det heller inte finns någon gemensam EU-definition av vad som avses med tillhörighet till nationell minoritet. Parlamentet rekommenderar att man på europeisk nivå slår fast en sådan definition med utgångspunkt i Europarådets

rekommendation 1201 (1993). Parlamentet uppmanar alla de medlemsstater som ännu inte har gjort det att underteckna och ratificera den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk och ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter.

46. Europaparlamentet understryker i detta sammanhang att alltfler EU-medborgare flyttar från en medlemsstat till en annan och att de fullt ut bör omfattas av de rättigheter som fördraget ger dem genom deras status som unionsmedborgare, särskilt rätten att delta i kommunala val och i val till Europaparlamentet och rätten till fri rörlighet. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att till fullo följa direktiv 2004/38/EG om fri rörlighet och uppmanar EU-institutionerna att vidta ytterligare åtgärder för att garantera skyddet för unionsmedborgarnas rättigheter i hela EU.
47. Europaparlamentet betonar vikten av att skydda och främja landsdels- och minoritetsspråk och konstaterar att rätten att tala sitt modersmål och att undervisas på det är en av de mest elementära grundläggande rättigheterna. Parlamentet välkomnar medlemsstaternas åtgärder till stöd för en dialog mellan kulturer och religioner, eftersom en sådan dialog är en grundförutsättning för att de kulturella och religiösa minoriteterna ska kunna utöva sina rättigheter fullt ut.
48. Europaparlamentet anser att principerna om subsidiaritet och självstyre är de effektivaste sätten att hantera nationella minoritetsgruppers rättigheter i enlighet med bästa praxis i EU. Parlamentet uppmanar till användning av lämpliga former av självstyre utifrån en överenskommelse mellan majoritets- och minoritetssamfundet och med full respekt för medlemsstaternas suveränitet och territoriella integritet.
49. Europaparlamentet betonar att EU:s flerspråkighetspolitik bör skydda och främja landsdelspråk och minoritetsspråk genom riktad finansiering och särskilda program vid sidan av programmet för livslångt lärande.
50. Europaparlamentet anser att statslösa personer med fast hemvist i medlemsstaterna befinner sig i en unik situation i EU eftersom de i vissa medlemsstater är utsatta för obefogade krav eller krav som inte är absolut nödvändiga, och utsätts därigenom för diskriminering i förhållande till majoriteten som innehar medborgarskap. Parlamentet uppmanar därför alla de berörda medlemsstaterna att ratificera FN:s konvention om statslösa personers rättsliga ställning (1954) och om begränsning av statslöshet (1961). Parlamentet uppmanar de medlemsstater som vann eller återvann sin suveränitet under 1990-talet att behandla alla personer som var bosatta i de respektive länderna innan de fick sin självständighet på samma sätt som majoritetsbefolkningen, och uppmanar dem att utifrån rekommendationer från internationella organisationer systematiskt finna rättvisa lösningar på de problem som alla de personer som drabbas av diskriminering ställs inför. Parlamentet anser framför allt att det är förkastligt att ur registret medvetet stryka personer som registrerats som fast bosatta i Europeiska unionen, och uppmanar de berörda regeringarna att vidta effektiva åtgärder för att återupprätta dessa statslösa personers status.

Romer

51. Europaparlamentet anser att romerna behöver särskilt skydd eftersom de sedan EU:s utvidgning har blivit en av unionens största minoritetsgrupper. Parlamentet betonar att romerna genom historien har marginaliserats och, till följd av diskriminering, stigmatisering och utanförskap – problem som med tiden har blivit allt mer akuta –

hindrats från att utvecklas på viktiga områden.

52. Europaparlamentet anser att den sociala marginaliseringen av – och den diskriminering som riktas mot – romerna är ett vedertaget faktum som består trots de rättsliga, politiska och ekonomiska instrument som införts på europeisk nivå för att bekämpa detta. Parlamentet konstaterar att unionens och medlemsstaternas lappverk av osammanhängande insatser hittills inte har gett några resultat i form av strukturella och bestående förbättringar av romernas situation, och särskilt inte inom viktiga områden som tillgång till utbildning, hälsovårdstjänster, bostäder och anställning, ett misslyckande som man nu erkänner offentligt.
53. Europaparlamentet beklagar avsaknaden av en övergripande och integrerad EU-politik som är specifikt inriktad på att bekämpa diskriminering av romer, för att därigenom kunna ta itu med de överhängande problem som de står inför och som konstaterats av ett antal mekanismer för att övervaka efterlevnaden av de mänskliga rättigheterna, inbegripet kommissionens bedömningar före anslutning, Europadomstolens domar och byråns rapporter. Parlamentet anser att det är EU:s kollektiva ansvar att finna en lösning på dessa problem, vilka tillsammans utgör en av de mest omfattande och komplicerade frågorna på människorättsagendan, och de kräver ett beslutsamt agerande från EU:s sida.
54. Europaparlamentet understryker behovet av en övergripande, åtgärdsinriktad antidiskrimineringspolitik som är grundad i de mänskliga rättigheterna och som speglar den europeiska dimensionen när det gäller diskriminering mot romer. Parlamentet anser att en ramstrategi inom EU för integration av romer bör vara inriktad på att angripa de verkliga problemen genom att ge medlemsstaterna en färdplan som fastställer mål och prioriteringar och som underlättar övervaknings- och utvärderingsarbetet när det gäller
- segregeringen av romer i fråga om tillgång till bostäder, människorättskränkningar såsom tvångsförflyttningar och förnekande av anställning, offentlig utbildning och hälsovård, genom att tillämpa lagar mot diskriminering och utveckla handlingsprogram för att få bukt med den höga arbetslösheten,
  - det faktum att romernas rättigheter ofta förnekas av myndigheterna och att de är underrepresenterade i det politiska livet,
  - den utspridda fientligheten mot romer, de mycket otillräckliga garantierna mot rasdiskriminering på lokal nivå och det mycket låga antalet lämpliga integrationsprogram, den diskriminering som förekommer inom sjukvården, inbegripet tvångssterilisering, segregation och den bristande tillgången till lämplig information om familjeplanering,
  - polisens diskriminering och rasprofilering – bland annat genom insamling av fingeravtryck och andra personuppgifter – och dess vida befogenheter att agera efter eget gottfinnande, inbegripet oproportionella stickprovskontroller; detta åskådliggör det akuta behovet av utbildningsprogram och program för att höja medvetenheten bland poliser om icke-diskriminering; för närvarande lyser sådana program oftast med sin frånvaro,
  - den särskilt utsatta situationen för romska kvinnor, som är offer för diskriminering på flera olika grunder.

Lika möjligheter

55. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att bättre respektera, skydda och genomföra de rättigheter som anges i FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, och kräver att berörda medlemsstater drar tillbaka sina reservationer och ratificerar det fakultativa protokollet till denna konvention¹, och understryker samtidigt behovet av att på ett resolut sätt fullfölja de åtaganden som gjorts i FN-deklarationen och i handlingsprogrammet från den fjärde internationella kvinnokonferensen i Peking 1995.
56. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och EU att vidta effektiva åtgärder för att bekämpa både den direkta och indirekta diskriminering som kvinnor utsätts för på alla områden (inbegripet inom äktenskap, partnerskap och andra familjrelationer) och den flerdubbla diskriminering som baseras dels på kön och dels på någon annan diskrimineringsgrund.
57. Europaparlamentet kräver att kvinnor som tillhör etniska minoriteter och invandrade kvinnor ska uppmärksammas särskilt, eftersom deras utanförskap förstärks av en flerdubbel diskriminering både utifrån och inom deras egna grupper. Parlamentet rekommenderar att integrerade nationella handlingsplaner antas så att man på ett effektivt sätt kan bekämpa sådan flerdubbel diskriminering, särskilt i situationer där olika organ arbetar med att lösa diskrimineringsfrågor inom ett och samma land.
58. Europaparlamentet understryker att det våld som kvinnor utsätts för på grund av sitt kön, särskilt våld i hemmet, måste erkännas och bekämpas på såväl europeisk som nationell nivå eftersom det utgör en vanligt förekommande och ofta underskattad kränkning av kvinnors rättigheter. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta lämpliga och effektiva åtgärder för att garantera att kvinnor får ett liv fritt från våld, med vederbörlig hänsyn tagen till deklarationen om avskaffande av våld mot kvinnor².
59. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och EU att erkänna och ta itu med sexuell utnyttjande i alla dess former. Parlamentet anser att de medlemsstater som ännu inte uppfyller gemenskapslagstiftning om bekämpande av handel med människor bör ställas till svars för detta³. Parlamentet anser att medlemsstaterna bör ratificera tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, och Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att tillämpa handlingsplanen om människohandel.
60. Europaparlamentet understryker behovet att öka allmänhetens medvetenhet om rätten till

---

¹ Det fakultativa protokollet till konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, antaget den 15 oktober 1999.

² FN:s deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor, antagen den 20 december 1993.

³ Rådets direktiv 2004/81/EG av den 29 april 2004 om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna (EUT L 261, 6.8.2004, s. 19), rådets rambeslut 2002/629/RIF av den 19 juli 2002 om bekämpande av människohandel (EUT L 203, 1.8.2002, s. 1).

reproduktiv och sexuell hälsa och uppmanar medlemsstaterna att garantera att kvinnor helt och fullt kan åtnjuta dessa rättigheter, införa lämpliga sexualutbildnings-, sexualupplysnings- och förtroliga rådgivningstjänster samt att förbättra tillgången till preventivmedel i syfte att förebygga oönskade graviditeter och olagliga och riskfyllda aborter samt bekämpa kvinnlig könsstympning.

61. Europaparlamentet betonar att kvinnor från etniska minoritetsgrupper, oberoende av deras rättsliga status, bör tillförsäkras tillgång till offentliga medel, så att det blir möjligt för dem att ha tillgång till säkra, likvärdiga och kulturellt medvetna tjänster och rättigheter på sjuk- och hälsovårdsområdet, särskilt när det gäller sexuell och reproduktiv hälsa och därmed sammanhängande rättigheter. Parlamentet anser att det bör antas en europeisk rättslig ram för att fysiskt skydda unga flickor från könsstympning.
62. Europaparlamentet understryker att även om vissa framsteg kan noteras när det gäller kvinnors möjlighet till anställning, och trots den höga utbildningsnivån bland kvinnor, tenderar kvinnor alltså att söka sig till vissa yrken, och de har fortfarande sämre lön än män för samma arbetsuppgifter, är fortfarande underrepresenterade i beslutsfattande positioner och betraktas fortfarande med misstänksamhet av arbetsgivare på grund av graviditet och föräldraledighet. Parlamentet anser att det är nödvändigt att på allvar ta itu med löneskillnaderna mellan könen för att garantera kvinnors ekonomiska oberoende och jämställdheten mellan kvinnor och män på arbetsmarknaden.
63. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter att vidta de åtgärder som krävs för att bekämpa sexuella och psykologiska trakasserier på arbetsplatsen.
64. Europaparlamentet insisterar på att kvinnor måste stödjas i sin yrkeskarriär, inbegripet genom en aktiv politik för att göra det möjligt att kombinera privatliv, yrkesliv och familjeliv. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen och medlemsstaterna att underlätta såväl delad föräldraledighet som pappaledighet samt att fördela kostnaderna för föräldraledighet så att kvinnlig arbetskraft inte längre ter sig dyrare än manlig. Parlamentet framhåller att det är viktigt med folkbildningskampanjer för att förhindra könsstereotypa familjemönster och samtidigt belysa vikten av att garantera flexibla arbetsvillkor, öka tillgången till barnomsorg och garantera ett fullt deltagande i pensionssystem för kvinnor med barn.
65. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillsammans med arbetsmarknadens parter bekämpa diskriminering av gravida kvinnor på arbetsmarknaden och att vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa en hög skyddsnivå för mammor. Parlamentet uppmanar kommissionen att göra en mer detaljerad bedömning av huruvida nationella bestämmelser på detta område överensstämmer med gemenskapslagstiftningen och, vid behov, lägga fram lämpliga förslag om ändring av gemenskapslagstiftningen.
66. Europaparlamentet uppmärksammar de många makar (främst kvinnor) till egna företagare (främst inom jordbruket) vars oklara rättsliga ställning i många medlemsstater kan ge upphov till specifika ekonomiska och juridiska problem i fråga om tillgång till föräldra- och sjukledighet, intjänandet av pensionsrättigheter och tillgång till socialförsäkringsskydd liksom i händelse av skilsmässa.
67. Europaparlamentet erkänner att kvinnors ojämlika tillgång till ekonomiska medel

undergräver deras tillgång till socialt skydd, särskilt pensionsrättigheter, vilket leder till att risken att drabbas av fattigdom är större för äldre kvinnor än för äldre män. Parlamentet anser att det i syfte att förhindra diskriminering av kvinnor är mycket viktigt att en individanpassning av rättigheterna garanteras i de sociala trygghetssystemen snarare än att de baserar sig på familjeenheten. Parlamentet anser att den tid som tillbringats utanför den formella arbetsmarknaden till följd av vård av anhöriga bör tilldelas "kredittidsenheter" som tas med i beräkningen av fullständiga pensionsrättigheter.

68. Europaparlamentet understryker hur viktigt det är att se till att unionsmedborgarna och medborgare i tredjeländer som kommer till EU får kännedom om gällande lagar och sociala bestämmelser om jämställdhet mellan kvinnor och män, så att man kan undvika att diskriminering uppstår på grund av okunnighet om de rättsliga och sociala villkor som gäller.
69. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att inte tillåta att diskriminering, förtryck eller våld mot kvinnor eller tillämpning av en politik som kan sätta kvinnors liv i fara rättfärdigas med hänvisning till sedvänjor, traditioner eller religiösa hänsyn av annat slag.
70. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra en studie av diskriminering av ensamhushåll, särskilt när det gäller skatter, socialförsäkringar, offentliga tjänster, sjuk- och hälsovårdstjänster och bostadsförhållanden.

Sexuell läggning

71. Europaparlamentet anser att diskriminerande uttalanden riktade mot homosexuella av religiösa, sociala eller politiska ledare spär på hat och våld, och uppmanar respektive behöriga myndigheter att fördöma sådana uttalanden.
72. Europaparlamentet ger i detta sammanhang sitt helhjärtade stöd till det franska initiativet om att helt och hållet avkriminalisera homosexualitet, vilket stöds av samtliga medlemsstater, eftersom homosexualitet fortfarande betraktas som ett brott i 91 länder och i några fall även som ett brott som är belagt med dödsstraff.
73. Europaparlamentet välkomnar offentliggörandet av byråns första tematiska rapport, utarbetad på parlamentets begäran, om "homophobia and discrimination on grounds of sexual orientation in the EU Member States" ("homofobi och diskriminering på grund av sexuell läggning i EU:s medlemsstater") och uppmanar medlemsstaterna och EU-institutionerna att utan dröjsmål följa byråns rekommendationer eller ange skälen till att inte göra detta.
74. Europaparlamentet påminner samtliga medlemsstater om att i enlighet med Europadomstolens rättspraxis gäller mötesrätten även för personer vars åsikter strider mot folkmajoritetens, och att ett diskriminerande förbud mot demonstrationer liksom underlåtenhet i fråga om kravet att erbjuda adekvat skydd åt personer som deltar i demonstrationer därför strider mot de principer som garanteras av Europadomstolen av artikel 6 i EU-fördraget om gemensamma värden och principer inom EU och av stadgan.
75. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som har infört en lagstiftning om partnerskap mellan personer av samma kön att erkänna de bestämmelser som antagits av

andra medlemsstater och som har en liknande verkan. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att föreslå riktlinjer för medlemsstaternas ömsesidiga erkännande av den befintliga lagstiftningen för att garantera att rätten till fri rörlighet för homosexuella par i EU tillämpas på samma villkor som dem som gäller för heterosexuella par.

76. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att lägga fram förslag som ser till att medlemsstaterna tillämpar principen om ömsesidigt erkännande för homosexuella par, oavsett om de är gifta eller ingår i ett registrerat partnerskap, särskilt då de utövar sin rätt att röra sig fritt i enlighet med EU:s lagstiftning.
77. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har vidtagit lagstiftningsåtgärder i överensstämmelse med principen om jämlikhet för att komma tillrätta med den diskriminering som vissa par utsätts för på grund av sin sexuella läggning att vidta sådana åtgärder.
78. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att se till att medlemsstaterna beviljar asyl till personer som i sina hemländer förföljts på grund av sin sexuella läggning, att ta initiativ på bilateral och multilateral nivå för att stoppa personförföljelser på grund av sexuell läggning och att inleda en studie om situationen för transsexuella personer i medlemsstaterna och kandidatländerna, och i denna särskilt uppmärksamma riskerna för trakasserier och våld.

Främlingsfientlighet

79. Europaparlamentet uppmanar med kraft rådet och kommissionen, liksom de olika lokala, regionala och nationella myndigheterna i medlemsstaterna, att samordna sina åtgärder för att bekämpa antisemitism och angrepp mot minoritetsgrupper, inklusive romer, traditionella nationella minoriteter och medborgare från tredjeländer bosatta i medlemsstaterna, och på så sätt hävda principerna om tolerans och icke-diskriminering samt främja den sociala, ekonomiska och politiska integrationen. Parlamentet uppmanar alla de medlemsstater som ännu inte har gjort det att uttala att FN:s kommitté för eliminering av rasdiskriminering är behörig att ta emot och behandla framställningar från enskilda personer enligt FN-konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering.
80. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att med bestämdhet beivra alla hatiska uttalanden i rasistiska medier och i artiklar som torgför intoleranta åsikter i form av hatbrott mot romer, invandrare, utländska medborgare, traditionella nationella minoriteter och andra minoritetsgrupper, eller som framförs av musikgrupper och vid nynazistiska konserter, som ofta anordnas utan att det får några följder. Parlamentet uppmanar också med kraft de politiska partier och rörelser som utövar ett stort inflytande över massmedierna att avstå från att underblåsa våld och från att smutskasta minoritetsgrupper inom unionen.

Unga, äldre och funktionshindrade personer

81. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att uppmuntra arbetsmarknadens parter att i ännu högre grad medverka i insatser för att avskaffa diskriminering på grund av funktionshinder eller ålder och att radikalt förbättra såväl yngre och äldre människors som funktionshindrade personers tillträde till arbetsmarknaden och yrkesutbildningsprogram.

Parlamentet uppmanar alla de medlemsstater som ännu inte har gjort det att ratificera FN:s internationella konvention om funktionshindrades rättigheter och dess frivilliga protokoll.

82. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen att se till att de anslag som tilldelas medlemsstaterna för att de ska kunna tillhandahålla faciliteter för personer med funktionshinder uppfyller kriterierna i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder. Anslag bör ges till lämpliga närområdes- eller familjebaserade tjänster och till möjligheter till ett självständigt boende.
83. Europaparlamentet anser det viktigt att se till att alla som är i behov av äldreomsorg, sjukvård eller vård på grund av funktionshinder får tillgång till vård och omsorg, och påpekar att särskild uppmärksamhet måste ägnas vård- och skyddsbehovet hos unga funktionshindrade.

Kultur

84. Europaparlamentet betonar mediernas betydelse för att främja mångfald, multikulturalism och tolerans. Parlamentet uppmanar med kraft samtliga medietjänster att förhindra innehåll som kan gynna rasism, främlingsfientlighet, intolerans eller alla andra former av diskriminering.
85. Europaparlamentet uppmuntrar medlemsstaterna, särskilt mot bakgrund av Europeiska året för interkulturell dialog (2008), att samarbeta med ett brett spektrum av aktörer, särskilt icke-statliga organisationer, för att främja en interkulturell dialog och öka medvetenheten, särskilt bland ungdomar, om delade och gemensamma värderingar samt respekten för den kulturella, religiösa och språkliga mångfalden.
86. Europaparlamentet betonar den viktiga roll som idrotten spelar för att främja tolerans, ömsesidig respekt och förståelse. Parlamentet uppmanar de europeiska organen för idrott att fortsätta med sina insatser i kampen mot rasism och främlingsfientlighet och uppmuntrar till införande av nya, kraftfullare och mer långtgående initiativ som bygger vidare på pågående åtgärder.
87. Europaparlamentet understryker den viktiga roll mediekompetensen spelar när det gäller att ge samtliga medborgare i Europeiska unionen rättvisa och lika utbildningsmöjligheter.
88. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att garantera att nyanlända, särskilt barn och ungdomar, från tredjeländer effektivt integreras i medlemsstaternas utbildningssystem, och att de får hjälp genom att deras kulturella mångfald främjas.

Väpnade styrkor

89. Europaparlamentet påminner om att de grundläggande rättigheterna inte upphör att gälla vid militärförläggningens grindar utan gäller i lika hög grad för medborgare i uniform, och rekommenderar att medlemsstaterna garanterar att de grundläggande rättigheterna respekteras inom de väpnade styrkorna.

Invandrare och flyktingar

Tillgång till internationellt skydd och laglig invandring

90. Europaparlamentet är chockerat över det tragiska öde som möter de personer som mister livet i sina försök att nå europeiskt territorium eller som hamnar i klorna på personer som smugglar eller handlar med människor.
91. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att införa strategier för migration som är effektiva, långsiktiga och lagenliga, samt garantera verklig tillgång till EU:s territorium för asylsökande och garantera dem ett förfarande för mer flexibla och samordnade regler, i stället för att inrikta alla sina krafter på att stoppa olaglig invandring, vilket har lett till att man inrättat ett växande antal gränskontroller som saknar de mekanismer som behövs för att identifiera asylsökande vid Europas gränser, vilket i sin tur leder till kränkningar av principen – såsom den fastställts i konventionen om flyktingars rättsliga ställning från 1951 – om att ingen ska skickas tillbaka till förföljelse.
92. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att tillämpa UNHCR:s riktlinjer för jämställdhet (2002) vid genomförandet av de befintliga EU-direktiven om asyl.
93. Europaparlamentet uppmanar rådet att klargöra vilken roll Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser (Frontex) respektive medlemsstaterna har att fylla i detta sammanhang, i syfte att garantera att gränskontroller genomförs på ett sätt som överensstämmer med respekt för de mänskliga rättigheterna. Parlamentet anser att Frontex mandat snarast bör utvidgas till att omfatta sjöräddning. Parlamentet kräver att få utöva sin demokratiska kontrollfunktion i samband med att Frontex ingår avtal med tredjeländer, särskilt när det gäller gemensamma återsändanden.
94. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att bemyndiga Frontex att inleda ett strukturerat samarbete med byrån och UNHCR för att underlätta operationer där skydd av mänskliga rättigheter är en angelägenhet.
95. Europaparlamentet är bekymrat över att trenden att genomföra gränskontroller allt längre bort från EU:s geografiska gränser gör det mycket svårt att kontrollera vad som händer när personer som försöker erhålla flyktingstatus och personer i behov av internationellt skydd kommer i kontakt med myndigheter i ett tredjeland.
96. Europaparlamentet uppmanar med kraft kommissionen och i synnerhet rådet att snabbt och målmedvetet främja EU:s långsiktiga strategi på asylområdet när det gäller genomförandet av fas II, särskilt en översyn av rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus¹ och rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när medborgare i tredje land och statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och innehållet i det beviljade skyddet² samt inrättandet av en europeisk struktur för stöd till samarbete i asylfrågor.

Mottagande

---

¹ EUT L 326, 13.12.2005, s. 13.

² EUT L 304, 30.9.2004, s. 12.

97. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fortsätta att noggrant bevaka införlivandet av rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna¹ för att se till att ett bristande eller ofullständigt införlivande inte leder till en praxis i många medlemsstater som innebär att den minimistandard som föreskrivs i direktivet inte uppfylls.
98. Europaparlamentet påpekar att även invandrare som inte ansöker om asyl måste mottas i lämpliga och särskilt avsedda anläggningar där de – med assistans av tolkar och särskilt utbildade kulturförmedlare – kan upplysas om såväl sina rättigheter som de möjligheter som värdlandets och gemenskapens lagstiftning samt internationella avtal erbjuder.

Barn till invandrare, asylsökande och flyktingar

99. Europaparlamentet kräver att särskild uppmärksamhet ägnas åt situationen för flykting-, asyl- och invandrarbarn och för barn till föräldrar som söker asyl, är flyktingar eller saknar handlingar, så att alla barn till fullo kan göra anspråk på sina rättigheter enligt FN:s konvention om barnets rättigheter, inbegripet rätten till icke-diskriminering, där man i samband med de åtgärder som vidtas alltid sätter barnets bästa i främsta rummet, samtidigt som föräldrarnas viktiga roll och ansvar erkänns fullt ut. Parlamentet pekar på utvecklingen i vissa medlemsstater av ett delat utbildningssystem och understryker att olika arrangemang för omvårdnad och stöd till barn till medborgare respektive barn till medborgare i tredjeländer bör varken vara diskriminerande eller varaktiga och bör ha som syfte att tillförsäkra alla barn en bättre utbildning, särskilt i värdlandets språk.
100. Europaparlamentet kräver att särskild uppmärksamhet ägnas åt minderåriga utan medföljande vuxen och minderåriga som skilts från sina föräldrar och som kommer till EU:s territorium genom illegal invandring, och understryker medlemsstaternas skyldighet att bistå dem och erbjuda dem särskilt skydd. Parlamentet uppmanar alla berörda myndigheter på lokal, regional och nationell nivå, liksom EU-institutionerna, att tillsammans göra allt de kan för att skydda dessa barn från alla former av våld och utnyttjande, se till att snarast utse vårdnadshavare, ge dem rättsligt stöd, försöka spåra deras familjer och förbättra mottagningsvillkoren genom att erbjuda dem lämplig logi, enklare tillgång till sjukvård, skola, utbildning – särskilt i värdlandets officiella språk – och yrkesutbildning samt se till att de helt och fullt integreras i utbildningssystemet.
101. Europaparlamentet erinrar om att administrativt frihetsberövande av barn inte bör förekomma och att barn som åtföljs av sina familjer endast får kvarhållas under verkligt exceptionella omständigheter, under kortast möjliga tid, och endast om detta ligger i deras intresse i enlighet med artiklarna 3 och 37 b i FN-konventionen om barnets rättigheter.

Integration

102. Europaparlamentet efterlyser en mer omfattande samordning av nationella handlingsprogram för integration av tredjelandsmedborgare och av europeiska initiativ på detta område. Parlamentet understryker att man med gemensamma och grundläggande principer för en konsekvent europeisk ram i detta sammanhang bör kunna garantera att integrationspolitiken inte bara omfattar antidiskrimineringspolitiken utan även sträcker

---

¹ EUT L 31, 6.2.2003, s. 18.

sig vidare till att inbegripa en rad områden såsom sysselsättning, utbildning och yrkesutbildning.

103. Europaparlamentet kräver att man utvecklar program med inriktning på integration och interkulturell dialog vilka syftar till att förebygga sådana spänningar som kan uppstå mellan invandrare från andra länder inom gemenskapen och den ursprungliga befolkningen som led i den invandring som har följt på utvidgningen.
104. Europaparlamentet anser att det viktigaste för invandrade minoritetsgrupper är att kunna integreras så snart som möjligt i samhället i det land dit de invandrat, samtidigt som detta måste ske i en anda av ömsesidighet. Parlamentet anser att det är lika viktigt att slå fast att varje person som är född och bor i en medlemsstat har rätt till medborgerliga rättigheter. Parlamentet är övertygat om att den sociala och politiska integrationen skulle främjas om man ger långvarigt bosatta personer rätten att delta i det lokala politiska livet.
105. Europaparlamentet oroas över att avsaknaden av en effektiv integrationspolitik leder till att hundratusentals utländska medborgare och statslösa personer utestängs från arbetslivet, samhället och politiken, vilket undergräver EU:s målsättning att öka arbetskraftens rörlighet för att stärka konkurrenskraften och öka det ekonomiska välbefindandet. Parlamentet inser att utestängning medför en risk att personen försätts i en sårbar situation och banar väg för radikaliserings, människohandel och andra former av utnyttjande.

Återsändande

106. Europaparlamentet insisterar på att individer inte bör återsändas till sina hemländer innan en rättvis och fullständig prövning gjorts av deras ansökan. Parlamentet anser att om det är omöjligt eller inhumant att återsända någon av hänsyn till att det råder en kritisk situation i ursprungs- eller transitlandet vad respekten för de mänskliga rättigheterna beträffar bör medlemsstaterna avstå från att återsända dem i enlighet med Europadomstolens rättspraxis.
107. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att övervaka levnads- och integrationsvillkoren för personer som återsänts till ursprungs- och transitländer och att vidta åtgärder för att se till att de får lämpligt stöd.

Kvarhållande och återtagandeavtal

108. Europaparlamentet oroas av att antalet anläggningar för kvarhållande av utländska medborgare sedan flera år har ökat i medlemsstaterna och vid deras gränser. Parlamentet kräver, på grundval av de många rapporter som bland annat lagts fram av delegationer från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor och som fördömer de ofta förekommande kränkningarna av de mänskliga rättigheterna, att följande åtgärder vidtas:
  - Tillträde bör säkerställas för icke-statliga organisationer som är specialiserade på att skydda invandrades och asylsökandes grundläggande rättigheter, för att säkra att dessa organisationers närvaro i anläggningarna för kvarhållande är föreskriven i lag och inte bara ett uttryck för god vilja.

- Ett oberoende kontrollorgan bör upprättas på europeisk nivå med ansvar att övervaka skyddet av de mänskliga rättigheterna vid anläggningarna för kvarhållande.
  - Byrån bör uppmanas att utarbeta en årlig rapport med analyser av situationen för personer som på medlemsstaternas ansvar placerats i anläggningar för kvarhållande, såväl inom som utanför deras gränser, samt framlägga denna för parlamentet.
109. Europaparlamentet är bekymrat över det faktum att återtagandeklausuler sedan 2002 ingår i de flesta bilaterala avtal – även handelsavtal – som EU ingått med tredjeländer, vilket har inneburit en tilltagande externalisering av EU:s migrationspolitik, med otillräcklig parlamentarisk kontroll på såväl europeisk som nationell nivå. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och rådet att involvera Europaparlamentet på ett tidigt stadium i förhandlingarna om dessa avtal samt regelbundet rapportera till parlamentet om hur många personer som utvisats ur EU på grundval av dessa klausuler.

Yttrandefrihet

110. Europaparlamentet värnar om yttrandefriheten såsom en grundläggande värdering för EU. Parlamentet anser att yttrandefriheten måste utövas inom de gränser som fastställs i lagstiftningen och att den måste gå hand i hand med ett personligt ansvar och grunda sig på respekt för andra människors rättigheter.
111. Europaparlamentet välkomnar den tillfredställande situationen överlag vad gäller pressfriheten i medlemsstaterna, med tanke på att alla 27 medlemsstaterna räknas bland de 56 länder som ligger främst i det internationella pressfrihetsindex för 2007 som presenterats av Reportrar utan gränser.
112. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som under de senaste åren har använt sina rättsliga institutioner, eller som planerar att ändra sin lagstiftning i detta avseende, för att kränka journalisters rätt att skydda sina källor och journalisters och utgivares rätt att publicera information att förbättra sin lagstiftning och sin praxis så att de överensstämmer med Europadomstolens dom av den 27 mars 1996 och med Europarådets ministerkommittés rekommendation om journalisters rätt att inte avslöja sina informationskällor¹, eftersom kränkningar av denna rätt idag utgör det största hotet mot journalisters yttrandefrihet i EU, och under de senaste åren har det inte skett någon märkbar förbättring i detta avseende.
113. Europaparlamentet betraktar åsiktsfriheten och pressens oberoende som universella rättigheter som inte får äventyras av någon individ eller grupp som känner sig angripen i tal eller skrift. Parlamentet understryker samtidigt att i händelse av falsk rapportering eller ärekränkning måste rätten till gottgörelse garanteras av domstolar i enlighet med gällande lagstiftning.
114. Europaparlamentet anser att pressfriheten alltid måste utövas inom lagens gränser, men oroas samtidigt över att frestelsen på senare år att undanta vissa personer från offentlig debatt i flera medlemsstater kan leda till en form av inofficiell censur eller till självcensur

---

¹ Rekommendation nr R (2000) 7.

i medierna.

Barnets rättigheter

Våld, fattigdom och arbete

115. Europaparlamentet fördömer alla former av våld mot barn, och understryker särskilt nödvändigheten att bekämpa de former av våld som är vanligast förekommande i medlemsstaterna: pedofili, sexuellt utnyttjande, våld i hemmet, kroppsliga bestraffningar i skolor och andra former av övergrepp på institutioner. Parlamentet efterlyser pålitliga, förtroliga och tillgängliga mekanismer som ger barn i alla medlemsstater möjlighet att anmäla övergrepp, och att dessa mekanismer ges stor uppmärksamhet.
116. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna vidtar effektiva åtgärder för att förbjuda olika former av utnyttjande av barn, inbegripet som led i prostitution, produktion av barnpornografi, narkotikasmuggling, ficktjuveri och tiggeri, liksom alla andra former av utnyttjande.
117. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att avskaffa informella äktenskap mellan minderåriga, ofta vid mycket låg ålder. Parlamentet anser att sådana arrangemang utgör en form av sexuella trakasserier som skadar barnens utveckling och bidrar till att barnen hoppar av skolan.
118. Europaparlamentet uppmanar de tretton medlemsstater som inte har infört lagstiftning på detta område att helt förbjuda kroppslig bestraffning i enlighet med FN:s rapport om våld mot barn från 2006, i vilken sådan bestraffning beskrivs som den mest utbredda formen av våld mot barn.
119. Europaparlamentet understryker behovet att se till att alla politiska handlingsprogram, på såväl EU-nivå som nationell nivå, beaktar nödvändigheten att avskaffa barnarbete i alla dess former. Parlamentet anser att heltidsutbildning är den bästa lösningen på detta problem, både för att förebygga utnyttjande av barn och för att i framtiden bryta den onda cirkeln med analfabetism och fattigdom.
120. Europaparlamentet konstaterar att i vissa medlemsstater sliter tusentals barn med de värsta arbetena i städerna och på landsbygden, och uppmanar därför medlemsstaterna att resolut ta itu med detta problem genom att strängt tillämpa nationella lagar och organisera nationella utbildningskampanjer som riktar sig till både föräldrar och barn.
121. Europaparlamentet erinrar om att nästan 20 procent av barnen i EU lever under fattigdomsgränsen och att de mest utsatta av dem kommer från familjer med bara en förälder och/eller med föräldrar som föddes i ett annat land. Parlamentet understryker därför att lämpliga rättighetsskapande åtgärder, utformade utifrån barnets behov, måste vidtas, inklusive stöd till familjerna, och uppmanar medlemsstaterna – särskilt de med de högsta fattigdomsnivåerna – att införa ambitiösa men uppnåeliga mål för att avskaffa fattigdom bland barn och deras familjer.
122. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att anstränga sig för att integrera alla de olika strategier som är specifikt inriktade på fattigdom bland barn och deras familjer, ungdomsarbetslöshet och social integrering av minoriteter i alla relevanta

utvecklingsstrategier, inbegripet strategidokumenten för minskad fattigdom och de vägledande programmen. Parlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att vidta effektiva åtgärder mot barnhandel, öka det gränsöverskridande samarbetet, tillhandahålla specialutbildning och genomföra rättsliga standarder för detta ändamål.

123. Europaparlamentet understryker vikten av att skydda barnen. Parlamentet anser att de initiativ som tagits i samband med EU-strategin för barnets rättigheter, såsom en webbplats som till fullo ägnas åt barnens angelägenheter, särskilda telefonnummer för hjälplinjer och telefonjourer och budgettilldelningen för EU:s program för åtgärder som gynnar barn, bör genomföras till fullo och utvecklas ytterligare.

Diskriminering

124. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att särskilt uppmärksamma de olika former av diskriminering som riktas mot unga människor och barn, vilka ofta antar olika former och i första hand drabbar fattiga barn, gatubarn och unga människor som tillhör etniska minoriteter och invandrargrupper liksom unga människor och barn med funktionshinder, och leder till att de utestängs från utbildning och hälso- och sjukvård.
125. Europaparlamentet kräver att i synnerhet – men inte uteslutande – romska barn i de medlemsstater där romer utgör en stor etnisk minoritet omfattas av särskilda åtgärder avsedda att få slut på den diskriminering, segregering och sociala och utbildningsmässiga utslagning som ofta drabbar dem. Parlamentet uppmanar särskilt medlemsstaterna att göra ansträngningar för att få slut på den – helt omotiverade – överrepresentationen av romska barn i institutioner för personer med intellektuellt funktionshinder, anordna kampanjer för att främja närvaron i skolan och göra något åt den ovilja att utfärda identitetskort som många romska barn möter.
126. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att garantera att missgynnade och socialt marginaliserade barn från tidig ålder integreras effektivt i utbildningssystemet, och att i detta syfte uppmuntra till utbyte av bästa metoder.
127. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att bekämpa diskriminering inom undervisningen, som exempelvis segregering av romska barn i skolorna, i enlighet med den dom som nyligen fastställdes av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i denna fråga¹.

Rättvisa för yngre människor

128. Europaparlamentet anser att unga brottslingar endast bör hållas fängslade som en sista utväg, och under så kort tid som möjligt, och kräver därför att man finner alternativ till fängelse för minderåriga. Parlamentet kräver att rehabiliteringsåtgärder som samhällstjänst införs i syfte att återintegrera dessa unga människor i samhällslivet och på arbetsmarknaden.
129. Europaparlamentet konstaterar att åldersgränsen för straffrättsligt ansvar inte är densamma i alla de olika medlemsstaterna, och oroas över den omständigheten att i vissa

---

¹ D.H. med flera mot Republiken Tjeckien, med hänvisning till mål från tidigare år.

medlemsstaterna ställs barn regelbundet inför rätta i domstolar för vuxna och att i andra är de särskilda ungdomsdomstolarna stängda. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att samordna sina rättssystem så att inget barn som ställs inför en domstol döms på samma sätt som en vuxen.

130. Europaparlamentet uppmanar alla medlemsstater att se till att barn har ett effektivt och oberoende ombud i domstol eller i domstolsliknande förhandlingar som rör dem, och att de även bör ha rätt, enligt lag, att få ett biträde utnämnt om ingen familjemedlem finns som kan föra deras talan. Parlamentet understryker att myndigheterna bör hålla alla barn, även barn i rättsligt förvar, underrättade om de mekanismer för överklagande som finns att tillgå.

Stöd till barn

131. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att vidta åtgärder för att garantera barns rätt till en familj och att som konsekvens av detta finna effektiva lösningar för att förhindra att barn och föräldrar skiljs åt och att barn överges. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att sluta förlita sig på stora institutioner och i stället reformera, utveckla och stärka alternativa och effektiva barnomsorgsstrukturer som utgår från familjen och samhället. Vid utplacering begär parlamentet att medlemsstaterna ska bidra med de medel som är nödvändiga för att göra det möjligt för barnet att återvända till sin familj.
132. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna vidtar de åtgärder som krävs för att se till att det finns högkvalitativa omsorgsstrukturer för barn, inbegripet genom att erbjuda fortsatt yrkesutbildning, goda arbetsförhållanden och anständiga lönevillkor för yrkesverksamma inom barnomsorgen. Parlamentet understryker att sådana strukturer och personalen vid dessa ger barnen en fast grund för deras framtida utveckling och gynnar även föräldrarna, särskilt om de har en tung arbetsbörda eller är ensamma vårdnadshavare. De utgör dessutom ett alternativ för barn vars familjestrukturer är otillräckliga eller obefintliga.

Deltagande

133. Europaparlamentet påpekar att barn har rätt att uttrycka sin uppfattning på ett sätt som speglar deras ålder och mognad och att de måste ges möjlighet att tillhöra barngrupper eller barnföreningar där de kan träffa andra barn och lära sig att uttrycka sig i en sådan miljö. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna och lokala myndigheter att uppmuntra projekt som syftar till att ge barn tillfälle att uttrycka sig på detta sätt, inom ramen för lokala barnråd eller barnparlament, och samtidigt se till att de mest utstötta barnen får delta samt att information om denna verksamhet ges stor spridning bland barn.
134. Europaparlamentet välkomnar att kommissionen har inrättat ett forum som samlar representanter för de europeiska institutioner och nationella och internationella organisationer som är verksamma inom området för barns rättigheter. Parlamentet anser att ett av de främsta målen med detta forum bör vara att säkerställa barns medverkan, och uppmanar därför kommissionen att se till att barn medverkar i alla aktiviteter som anordnas inom dess ram.
135. Europaparlamentet anser det viktigt att barn på ett enkelt sätt och med lämpliga medel kan få tillgång till information om deras rättigheter. Parlamentet uppmanar kommissionen

att utveckla effektiva kommunikationshjälpmedel som stärker barnens kännedom om sina rättigheter, om situationen för barn i medlemsstaterna och om EU:s verksamhet på detta område.

Sociala rättigheter

136. Europaparlamentet anser att fattigdom och socialt utanförskap endast kan bekämpas genom att garantera samtliga grundläggande rättigheter, särskilt alla människors ekonomiska och sociala rättigheter. Parlamentet ställer sig i detta sammanhang bakom beslutet att utnämna 2010 till Europeiska året för bekämpning av fattigdom och socialt utanförskap. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att enas om och fullfölja ambitiösa mål på detta område.
137. Europaparlamentet betonar att det finns ett antal grundläggande rättigheter som är odelbara och avhängiga av varandra och en faktisk tillgång till dessa rättigheter måste garanteras för alla människor.

Fattigdom

138. Europaparlamentet betonar att artikel 30 i den reviderade europeiska sociala stadgan fastställer rätten till skydd mot fattigdom och social utestängning och uppmanar medlemsstaterna att ratificera denna stadga.
139. Europaparlamentet understryker den växande betydelsen av att rikta strategier för "aktiv integration" till de människor som fjärmats mest från arbetsmarknaden.
140. Europaparlamentet vidhåller att extrem fattigdom och social utestängning utgör en kränkning av samtliga grundläggande rättigheter.
141. Europaparlamentet hoppas att den sociala dimensionen och de grundläggande rättigheterna integreras fullt ut i EU:s samtliga politikområden.
142. Europaparlamentet uttrycker sitt stöd för en modell för hållbar social utveckling som är samstämd med en strategi som utgår från de sociala rättigheterna och som i första hand syftar till att främja social sammanhållning.
143. Europaparlamentet påpekar att artiklarna 34 och 36 i stadgan erkänner rätten till social trygghet och sociala förmåner och tillgång till tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att alla medborgare, inbegripet de mest utsatta, garanteras tillgång till dessa rättigheter.
144. Europaparlamentet erinrar om att insatser för att bekämpa fattigdom måste göras i partnerskap med de mest missgynnade befolkningsgrupperna, som är de som berörs i första hand och därmed är mest lämpade att rapportera om vad det innebär att inte ha tillgång till rättigheter och att föreslå lösningar. Parlamentet hoppas att det utvecklas en deltagardemokrati som särskilt ser till att främja deltagande av personer som drabbats av fattigdom, utanförskap, diskriminering och ojämlikhet.

Hemlöshet

145. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta fram en europeisk ramdefinition av hemlöshet, samla in jämförbar och tillförlitlig statistik och tillhandahålla årliga uppdateringar av EU-medlemsstaternas åtgärder och framsteg när det gäller att avskaffa hemlösheten.
146. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna att ta fram ”beredskapsplaner för vintern” som ett led i en bredare strategi mot hemlöshet.

Bostad

147. Europaparlamentet påpekar att artikel 34.3 i stadgan i syfte att bekämpa social utestängning och fattigdom erkänner rätten till socialt stöd och stöd till boendet för alla dem som saknar tillräckliga medel. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att garantera tillgången till ett anständigt boende.
148. Europaparlamentet erinrar om de iakttagelser och principer som uttrycks i rapporten från Europarådets människorättskommissionär om ett anständigt boende¹.

Hälsa

149. Europaparlamentet påpekar att artikel 35 i stadgan ger var och en rätt till tillgång till förebyggande hälsovård och till medicinsk vård. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att garantera tillgången till tillräcklig hälsovård, särskilt för dem som har låga inkomster eller vars hälsotillstånd kräver lång eller dyr intensivvård.
150. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och EU att se till att personer som missbrukar narkotika har fullt tillträde till specialiserade sjuk- och hälsovårdstjänster och alternativa behandlingsformer och att de inte, uteslutande på grund av sin personliga narkotikaförbrukning, behandlas som kriminella.

Arbetstagare

151. Europaparlamentet understryker behovet att förbättra insynen i arbetsmarkanden på ett sådant sätt att allt arbete (tillfälligt, fast, på hel- eller halvtid och timavlönat) är deklarerat, anständigt avlönat och helt i överstämmelse med arbetstagarnas rättigheter.
152. Europaparlamentet erkänner att alla medlemsstater inte har nationella lagar om minimilöner. Parlamentet kräver att åtgärder vidtas för att garantera alla människor tillgång till anständiga inkomster, för att därigenom garantera att alla arbetstagare i EU erhåller en lön som gör det möjligt för dem att leva ett värdigt liv.
153. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna och kandidatländerna att ratificera och helt och fullt tillämpa Internationella arbetsorganisationens (ILO:s) konventioner. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja ILO i arbetet med att stärka dess kontrollsystem och kontrollmekanismer.
154. Europaparlamentet uppmanar företagen att anta ansvarsfulla, icke-diskriminerande

---

¹ Kommissionärens uttalande av den 29 oktober 2007 med titeln “No one should have to be homeless – adequate housing is a right”.

rekryterings- och yrkesutvecklingsstrategier för att främja sysselsättning för kvinnor, ungdomar och missgynnade personer.

155. Europaparlamentet erinrar om att diskriminering även måste anses inverka negativt på de fyra grundläggande friheterna – framför allt den fria rörligheten för personer – och därför utgör ett hinder för en välfungerande inre marknad. Parlamentet uppmanar kommissionen att uppmuntra medlemsstaterna att se över sina övergångsbestämmelser om tillträde till deras arbetsmarknader för att undanröja skillnader i behandlingen av olika unionsmedborgare i detta avseende.
156. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att se över sina lagar för att garantera att sexarbetarna, oavsett deras rättsliga status, inte utnyttjas av brottsorganisationer, att de åtnjuter grundläggande rättigheter som respekteras och att de har tillgång till ändamålsenliga sociala tjänster och sjuk- och hälsovårdstjänster.
157. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att stödja den sociala integreringen av de personer som fjärmats mest från arbetsmarknaden och att tackla problemet med ”fattiga arbetstagare”. Parlamentet anser att sådana strategier bör vara inriktade på att hitta en rimlig balans mellan frågorna om rättvisa löner, en lämplig kombination av yrkesarbete och privatliv, goda arbetsvillkor, socialt skydd, anställningsbarhet och anställningstrygghet.

Odokumenterade arbetstagare

158. Europaparlamentet kräver att medlemsstaterna ratificerar FN:s konvention om skydd av migrerande arbetstagare¹, och uppmärksammar dem på det faktum att de flesta arbetstagare som saknar giltigt uppehållstillstånd utför arbete som är lagligt och mycket viktigt för Europas ekonomier, exempelvis genom att plocka frukt, bygga hus, städa eller ta hand om sjuka, äldre och barn.
159. Europaparlamentet uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att inte längre använda termen ”olagliga invandrare”, som har en väldigt negativ värdebelastning, utan i stället hänvisa till ”odeklarerade/odokumenterade arbetstagare/invandrare”.
160. Europaparlamentet upprepar att syftet med arbetsrätten är att skydda arbetstagare som befinner sig i en orättvis anställningssituation, dvs. precis den situation som odokumenterade arbetstagare befinner sig i, och uppmanar medlemsstaterna att säkerställa alla – även odokumenterade – arbetstagares rätt att ansluta sig till fackföreningar.
161. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ge samma brådskande uppmärksamhet åt den invandringspolitik som håller på att utarbetas och förslaget om ” sanktioner för arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU” genom att behandla dem i ett och samma paket.
162. Europaparlamentet understryker att yrkesinspektionens främsta uppgift är att skydda arbetstagare, och uppmanar därför medlemsstaterna att vidta följande åtgärder:

---

¹ Internationella konventionen om skydd av alla migrerande arbetstagares och deras familjers rättigheter, antagen av FN:s generalförsamling genom resolution 45/158 av den 18 december 1990.

- Se till att odokumenterade arbetstagare ges möjlighet att i trygghet framföra klagomål om exploaterande arbetsgivare utan att detta medför risk för utvisning.
- Investera i utbildning för yrkesinspektörer och de personer som hjälper odokumenterade arbetstagare att framföra officiella klagomål om åsidosättande av arbetsrätten.
- Inrätta ett system med sanktioner som inte medför att arbetstagarna straffas i arbetsgivarnas ställe.

Äldre personer

163. Europaparlamentet anser att den åldrande befolkningen utgör en utmaning och måste ses som en möjlighet att involvera människor med lång och värdefull erfarenhet mer i samhällslivet och därigenom bidra till att främja ett aktivt åldrande. Parlamentet anser att insatser måste göras för att slussa in åldrande arbetstagare på arbetsmarknaden.
164. Europaparlamentet anser att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt äldre, ensamboende kvinnor som utgör en särskilt utsatt grupp och ofta är de första att drabbas av fattigdom då ekonomin sviktar.
165. Europaparlamentet anser att det är nödvändigt att bekämpa diskriminering av äldre kvinnor och att uppmuntra deras deltagande på arbetsmarknaden (exempelvis genom program för livslångt lärande) eftersom de befinner sig i en utsatt situation och blir allt fler i unionen.
166. Europaparlamentet påpekar att artikel 25 i stadgan erkänner rätten för äldre att leva ett värdigt och oberoende liv. Parlamentet rekommenderar därför, med hänvisning till artiklarna 34 och 35 i stadgan, att äldre människor garanteras tillgång till förebyggande hälsovård och social trygghet, så att de får möjlighet att leva ett värdigt liv.
167. Europaparlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte gjort det att införa lagstiftning om ett livstestamente i syfte att garantera, i överensstämmelse med artikel 9 i Oviedokonventionen om mänskliga rättigheter och biomedicin, att hänsyn tas till tidigare uttryckta önskemål om behandlingsmetoder från en patient som, vid tiden för behandlingen, inte är i stånd att uttrycka sin önskan och därigenom säkerställa rätten till värdighet, inbegripet vid livets slut.
- o
o o
168. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, medlemsstaternas och kandidatländernas regeringar och parlament, Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Europarådets ministerkommitté, parlamentariska församling och kommissarie för mänskliga rättigheter samt motsvarande organ vid Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa och vid Förenta nationerna.